TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 52654

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 03.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye genelinde altın, gümüş, bakır ve polimetal madenciliği faaliyetleri; ormanlarımızı, meralarımızı, tarım arazilerimizi ve en önemlisi içme ve kullanma suyu havzalarımızı geri dönülemez bir ekolojik yıkımla karşı karşıya bırakmaktadır. Bakanlığınız tarafından verilen ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) Olumlu ve "ÇED Gerekli Değildir" kararlarının mahkemelerce art arda iptal edilmesine karşın, maden şirketlerinin 2009/7 sayılı Genelge'yi kullanarak hülle yoluyla yeniden izin alması yargı kararlarını fiilen etkisiz kılmaktadır.

Erzincan İliç'te meydana gelen ve 9 maden işçimizin liç yığını altında kalarak can verdiği çevre ve insanlık felaketinin üzerinden aylar geçmesine rağmen Türkiye genelinde siyanür liçi, sülfürik asit ve ağır kimyasallarla çalışan onlarca maden sahasında kapasite artışlarına izin verilmeye devam edilmektedir. Çanakkale'nin tek içme suyu kaynağı olan Atikhisar Barajı havzası, Kazdağları ekosistemi, Uşak Kışladağ, Kayseri, Nevşehir, Balıkesir İvrindi ve Karadeniz havzasındaki açık ocak madenciliği faaliyetleri halk sağlığı ve su güvenliği açısından büyük bir risk barındırmaktadır.

Liç alanlarının depremsellik, aşırı yağış ve heyelan risklerine karşı mukavemeti, kimyasal atık barajlarının sızdırmazlık testleri ve işletme sonrası doğaya yeniden kazandırma (rehabilitasyon) teminatlarının yetersizliği kamuoyunda derin kaygılara yol açmaktadır.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılı Ekim ayı itibarıyla Türkiye genelinde faaliyette olan, siyanür ve kimyasal liç yöntemi kullanan toplam altın, gümüş ve polimetal madeni işletmesi sayısı kaçtır?
2. Son 3 yılda madencilik projelerine yönelik Bakanlığınızca verilen "ÇED Olumlu" ve "ÇED Gerekli Değildir" karar sayısı kaçtır? Bu kararların kaçı aleyhine idare mahkemelerinde iptal davası açılmış ve kaçı yargı tarafından iptal edilmiştir?

3. İliç faciasının ardından siyanür ve kimyasal liç uygulayan maden sahalarına yönelik Bakanlığınız müfettişlerince yapılan kapsamlı jeolojik, hidrojeolojik ve geoteknik denetimlerin sonuçları nelerdir? Riskli bulunarak faaliyeti geçici veya kalıcı olarak durdurulan maden işletmesi var mıdır?
4. İçme ve kullanma suyu barajlarının mutlak ve kısa mesafeli koruma havzaları ile birinci sınıf tarım arazileri ve milli park sınırları içerisinde madencilik faaliyetlerinin tamamen yasaklanmasına dair bir ÇED Yönetmeliği değişikliği yapılacak mıdır?
5. Maden işletmelerinin kapatılma ve terk süreçlerinde çevreye verdikleri zararı telafi etmek üzere tahsil edilen "Çevre İyileştirme ve Rehabilitasyon Teminatı" tutarları günümüz maliyetlerini karşılamakta mıdır? Terk edilmiş maden sahalarının rehabilite edilme oranı nedir?
6. Maden sahalarında yeraltı ve yüzeysel suların ağır metal, siyanür ve arsenik kirliliği açısından bağımsız akredite laboratuvarlar ve meslek odaları (TMMOB Çevre ve Jeoloji Mühendisleri Odaları) tarafından eş zamanlı ve kamuya açık olarak denetlenmesini sağlayacak şeffaf bir izleme sistemi kurulacak mıdır?